

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев-уз 7/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., са привременим боравиштем у селу ..., чији је пуномоћник Стефан Димитријевић, адвокат из ..., против тужене Високе школе за васпитаче струковних студија из Гњилана, са привременим седиштем у Бујановцу, сада Академија струковних студија „Јужна Србија“ Лесковац, чији је пуномоћник Александар Павловић, адвокат из ..., ради заштите од узбуњивања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж-уз 2/23 од 05.10.2023. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж-уз 2/23 од 05.10.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П-уз 1/22 од 24.05.2023. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужена, због спољашњег и унутрашњег узбуњивања, према тужиоцу, доктору наука из области ..., на радном месту у звању професора струковних студија за област ... на неодређено време, за наставни предмет ..., извршила штетну радњу која се састоји у: издавању упозорења за постојање разлога за отказ уговора о раду ... од ...2003. године, заведеног под бројем ... од ...2018. године; у поништају избора у звање тужиоца као професора одлуком Наставно-стручног већа тужене заведене под деловодним бројем ... од ...2018. године, поништењем одлуке наставног већа број ... од ...2003. године, којом је тужилац изабран за звање професора за наставни предмет ... у Вишој школи за образовање васпитача Гњилана – Бујановац, на неодређено време, почев од ...2003. године; у отказивању уговора о раду одлуком деловодни број ... од ...2019. године, којом се тужиоцу запосленом на радном месту професора за ужу научну област ... отказује решење о заснивању радног односа број ... и уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број ..., закључен на неодређено време, због губитка изборног звања и услед тога немогућности рада у настави, као и непостојања послова ван установе за

које би могао бити распоређен као професор ..., коју је допунила решењем број ... од ...2019. године, о допуни одлуке о отказу уговора о раду, отказујући и уговор о раду број ... од ...2014. године; одјављивању тужиоца са обавезног пензијског и инвалидског осигурања почев од 01.03.2019. године па до 07.06.2019. године, које штетне радње су трајале све до ...2020. године када је тужилац засновао радни однос са послодавцем Академијом струковних студија „Јужна Србија“, као правни следбеником тужене Високе школе за васпитаче струковних студија из Гњилана, са привременим седиштем у Бујановцу, закључењем уговора о раду на неодређено време број ... од ...2019. године, које штетне радње тужена је предузела према тужиоцу због узбуњивања код Агенције за борбу против корупције, подношењем пријаве против др ББ и др ВВ, који су обављали функције директора код тужене школе, подношењем пријава, указивања захтева код надлежних органа тужене и због подношења многобројних пријава, дописа, захтева, обавештења указивање и других разних поднесака упућених државним органима и институцијама, тужилаштвима и судовима, због кршења закона од стране директора и других руководилаца, одговорних лица и органа тужене школе, правног претходника сада тужене академије; да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за изгубљену зараду исплати за месеце март 2019. – јун 2019. године означене износе, са законском затезном каматом као у изреци првостепене пресуде; да се обавезе тужена да тужиоцу на име нематеријалне штете због повреде права личности трпљења душевних болова и патњи услед повреде угледа и части исплати износ од 500.000,00 динара, на име претрпљеног страха и стреса износ од 100.000,00 динара, са законском затезном каматом од доношења пресуде до исплате; укинута је решење Вишег суда у Врању П-уз 4/19 од 27.05.2019. године; обавезан је тужилац да туженој надокнади парничне трошкове у износу од 295.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж-уз 2/23 од 05.10.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Ревизија је дозвољена у смислу одредби чланова 403. став 2. тачка 1. ЗПП у вези члана 23. став 5. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“, број 128/2014), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а констатација првостепеног суда у образложењу пресуде на страни 7 да је тужбени захтев делимично основан, иако не одговара садржини изреке и преосталог дела образложења не представља ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП. На потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право.

Према чињеничном утврђењу тужилац, након што је наставничко веће тужене на седници 10.10.2003. године донело одлуку о његовом избору у звање професора за наставни предмет ..., засновао је код тужене радни однос на неодређено време почев од 10.10.2023. године, на радном месту наставника за овај наставни предмет. Основ за избор је била професионална биографија, а од посебног значаја је била чињеница да тужилац има просек оцена 9,00 на основним студијама. Почев од 2014. године, тужилац је Савету школе, Комисији за припрему извештаја о примљеним кандидатима Наставно научног већа, директору школе, Управном надзору Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Републичком јавном тужилаштву, Министарству државне и локалне самоуправе, Министарству просвете и Агенцији за борбу против корупције упућивао приговоре и пријаве, у којима је указивао на незаконито поступање органа тужене. Поступајући по једној од ових пријава, просветна инспекција је извршила надзор над радом тужене и записником од 22.08.2018. године, наложила туженој, као надзираном субјекту да достави диплому основних академских студија за тужиоца, запосленог, пошто се она није налазила у његовом досијеу. Тужилац је то учинио 18.09.2018. године, а по достављеној фотокопији дипломе о високој школској спреми издатој од стране Факултета ... Универзитета у Београду од 28.11.1979. године, он је основне студије завршио са просечном оценом 7,00. Пошто је завршетак основних студија са просечном оценом 9,00 допринео да тужилац буде изабран у своје звање, наставно научно веће тужене је 21.12.2018. године, поништило одлуку наставничког већа о избору тужиоца у звање професора од 10.10.2003. године, због нетачних података садржаних у извештају комисије, након чега је тужиоцу отказан уговор о раду 21.01.2019. године, због губитка изборног звања и немогућности рада у настави.

Са полазиштем на овако утврђене чињенице првостепени суд, позивом на одредбе чланова 2., 5., 12., 18., 23., 26., 27. и 29. Закона о заштити узбуњивача налази да тужилац није пружио доказе да је извршио унутрашње и спољно узбуњивање, пошто поднете пријаве органима тужене, те надлежним државним органима и институцијама нису за последицу имале отказ уговора о раду, па нема штетне радње због узбуњивања.

Другостепени суд, прихватајући као меродаван материјалноправни оквир на коме је заснована првостепена пресуда, за разлику од првостепеног суда закључује да је тужилац вршио узбуњивање код тужене, као послодавца и био у статусу узбуњивача. Међутим, тужена је доказала да наведени надзор и контрола рада туженог, у оквиру које је уочен недостатак у персоналном досијеу тужиоца, по коме је уследило налагање да он достави недостајућу диплому, затим утврђење података који су били неодговарајући за избор у звање за које је изабран, те упозорење и одлука о отказу уговора о раду нису у узрочно последичној вези са пријавама и указивањем тужиоца на неправилности у раду туженог, нити са његовим личним статусом, правима и обавезама из радног односа. И по становишту другостепеног суда, штетне радње на које се тужилац позива, не могу се сматрати последицом учињених пријава.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право, када је закључио да тужилац не ужива правну заштиту као узбуњивач.

Одредбом члана 29. Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“ бр. 128/2014) прописано је да ако је у току поступка тужилац учинио вероватним да је према њему предузета штетна радња у вези са узбуњивањем, на туженом је терет доказивања да штетна радња није у узрочној вези са узбуњивањем.

У конкретном случају, чињенично је утврђено да је тужилац пријаве везане за незаконито поступања органа тужене подносио како пре, тако и након ступања на снагу Закон о заштити узбуњивача 05.05.2015. године, те да је у поступању по једној од поднетих пријава приликом инспекцијског надзора рада тужене установљено да је његов персонални досије некомплетан.

Поништај одлуке о избору у звање професора, односно отказ уговора о раду тужиоцу уследили су након комплетирања персоналног досијеа тужиоца, па иако хронолошки стоје у вези са пријавама тужиоца, суштински не представљају последицу узбуњивања, већ личног статуса тужиоца и нетачно датог податка везаног за његов статус, који је допринео избору у звање професора.

Према томе, супротно наводима ревизије, у поступку у коме је тужилац учинио вероватним да је према њему предузета штетна радња у вези са узбуњивањем тужени је садржином изведених доказа отклонио постојање ове претпоставке, због чега тужиоцу не припада тражена заштита у овој парници. Пошто тужилац у посебној парници побија законитост донетог решења о отказу уговора о раду, ни осталим наводима ревизије не доводи се у сумњу правилност и законитост побијане пресуде.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење пресуде Врховног суда, па је на основу одредби чланова 165. став 1. и 154. ЗПП одбијен захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић